

پژوهش نامه

گزیده کتاب درباره پژوهش

آیت الله محمدتقی مصباح یزدی مدظله العالی

تدوین و نگارش:

جواد عابدینی

گزیده نویسنده:

حجت بحری

www.ketab.ir

شماره ردیف: ۱۸۰۰

روش تحقیق - ۳۷

۱۴۰۳-۹۴

پژوهش نامه | گزیده کتاب درباره پژوهش | آیت الله محمدتقی مصباح یزدی | گزیده نویسی: حجت بحری
 ویراستار: زینب مصباحی نیا | ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی * |
 طرح جلد: محمد اموز | چاپ یکم، زمستان ۱۴۰۳ | شمارگان: ۵۰۰ | اشراق | قیمت: ارجاع به سایت

WWW.HATIF.IR @HATIF.IR	قم، خیابان شهید، کوی ۲۴، پلاک ۳۸، کد پستی: ۳۷۱۸۵۱۶۱۱۶ تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۳۳۶ /	 9 786004 445603
---------------------------	---	---

۱۲۰۳

- بد تشاسه : مصباح یزدی، محمدتقی، ۱۳۹۹-۱۳۱۳.
- عنوان و فرار دادی : درباره پژوهش. برگزیده
- عنوان و فرار دادی : گزیده کتاب درباره پژوهش / محمدتقی مصباح یزدی؛ تدوین و نگارش جواد عابدینی؛ گزیده نویسی: حجت بحری.
- مشخصات نشر : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات، ۱۴۰۳.
- مشخصات ظاهری : ۳۱۱/۵×۲۱ س.م.
- فروست : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی؛ ۱۷۹۹. کلام و عقاید؛ ۱۸۹.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۳-۴۵۶۰۳-۳
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه؛ ص. [۱۷۶] - ۱؛ همچنین به صورت زیر نویس.
- عنوان دیگر : گزیده کتاب درباره پژوهش.
- موضوع : تحقیق -- جنبه های مذهبی -- اسلام
- Research -- Religious aspects -- Islam
- تحقیق -- روش شناسی
- Research -- Methodology
- دین پژوهی -- روش شناسی
- Religion -- Research -- Methodology
- شناسه افزوده : عابدینی، جواد، ۱۳۵۳- گردآورنده
- شناسه افزوده : بحری، حجت، ۱۳۴۶-
- شناسه افزوده : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی. انتشارات
- رده بندی کنگره : BPY
- رده بندی دیویی : ۲۹۷/۰۷۲
- شماره کتاب شناسی ملی : ۹۸۸۸۰۷۷

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه..... ۹

بخش اول: دریاچه پژوهش

فصل اول: اهمیت و ضرورت پژوهش..... ۱۲

لزوم دستیابی به استقلال علمی و فکر..... ۱۲

درنوردیدن مرزهای دانش و گسترش آنها..... ۱۴

فصل دوم: انگیزه‌های پژوهش..... ۱۵

حقیقت‌جویی..... ۱۵

جلب منفعت و دفع ضرر..... ۱۷

محبت خدا و اولیای خدا..... ۱۸

فصل سوم: اخلاق پژوهش..... ۱۹

اخلاص و اعتماد به خداوند..... ۱۹

پرهیز از موازی‌کاری..... ۲۱

عینیت‌گرایی و پرهیز از تعصب..... ۲۲

ادب در پژوهش..... ۲۴

شهامت در پژوهش..... ۲۵

بلندهمتی و ژرف‌اندیشی..... ۲۵

آزاداندیشی و پرهیز از تقلید..... ۲۵

۲۷	فصل چهارم: اولویت در پژوهش
۳۰	برخی از معیارها
۳۰	۱. مبنایی بودن مسئله
۳۰	۲. نیاز جامعه
۳۱	۳. کمبود نیروی انسانی در یک حوزه خاص
۳۲	۴. مسائل دینی، اعتقادی و فرهنگی
۳۵	فصل پنجم: روش‌های پژوهش
۳۵	روش تجربی
۳۶	روش نقلی و تاریخی
۳۶	روش عقلی - تئوریک
۴۳	فصل ششم: آشنایی با روش‌های پژوهش
۴۳	خودمحوری و تک‌رنگی
۴۴	کم‌اطلاعی
۴۵	افراط و تفریط
۴۶	مشکلات زندگی
۴۹	فصل هفتم: حوزه و پژوهش
۵۲	حوزه و پژوهش‌های کلان
۵۵	فصل هشتم: علوم انسانی
۵۷	علوم انسانی و نوآوری
۵۹	چیستی علوم انسانی
۶۰	اهمیت علوم انسانی
۶۲	علت رکود و عدم پیشرفت در علوم انسانی
۶۳	علوم انسانی و ایدئولوژی
۶۷	علوم انسانی و انسان‌شناسی
۶۸	بومی‌سازی علوم انسانی

بخش دوم: دین پژوهی

۷۶	فصل اول: چیستی دین پژوهی
۷۶	ضرورت تعریف دین
۷۷	چیستی دین
۷۹	چیستی دین پژوهی
۸۱	فصل دوم: اهمیت و ضرورت دین پژوهی
۸۲	انگیزه‌های پژوهش در دین
۸۳	اهمیت و ضرورت دین پژوهی
۸۵	حل یک شبهه
۸۹	فصل سوم: روش مناسب دین پژوهی
۹۰	اصول موضوعه و پیش فرض‌ها
۹۱	۱. قرآن کلام خداست
۹۱	۲. نزول قرآن دارای هدف است
۹۲	۳. زبان قرآن زبان محاوره عقلایی است
۹۲	۴. روش بیان مطالب، همان روش تفاهم عملی است
۹۲	۵. فهم قرآن برای غیر معصوم امکان پذیر است
۹۴	اصول و قواعد راهبردی دین پژوهی
۹۴	۱. قواعد راهبردی خاص
۱۰۱	۲. قواعد راهبردی عام
۱۲۳	روش‌های پژوهش در دین
۱۲۳	۱. تعبد
۱۲۴	۲. عقل
۱۲۴	۳. عرفان
۱۲۹	فصل چهارم: نواندیشی دینی و روش‌شناسی آن
۱۳۰	چیستی نواندیشی
۱۳۳	اعتبارسنجی نواندیشی

- ۱۳۴ نواندیشی در ساحت‌های مختلف علم
- ۱۳۵ نواندیشی در فلسفه
- ۱۳۵ نواندیشی دینی
- ۱۳۸ قلمرو نواندیشی دینی
- ۱۳۹ روش‌شناسی نواندیشی دینی
- ۱۳۹ ۱. پیش‌نیازها
- ۱۴۴ ۲. پیش‌فرض‌ها
- ۱۴۵ ۱. قواعد راهبردی نواندیشی دینی
- ۱۵۰ نواندیشی در فقه
- ۱۵۵ وجوهی از نواندیشی در ادله ظنی
- ۱۵۹ فصل پنجم ادب‌شناسی دین پژوهی
- ۱۶۰ آسیب‌های روش نواندیشی
- ۱۶۰ ۱. تعطیل دین
- ۱۶۱ ۲. تفسیر به رأی
- ۱۶۲ ۳. عدم رعایت اولویت‌ها
- ۱۶۲ ۴. سنت‌زدگی و تجددزدگی
- ۱۶۴ ۵. در آمیختن حوزه‌های مختلف دین پژوهی
- ۱۶۶ آسیب‌های محتوایی
- ۱۶۶ ۱. نگاه اقلی و اکثری به دین
- ۱۶۹ ۲. تفکر التقاطی
- ۱۷۰ ۳. بدعت
- ۱۷۶ منابع

مقدمه

ز کوی یار می آید نسیم باد نوروژی

از این باد ارماند خواهی چراغ دل برافروزی

در ادبیات عرفانی، نسیم جایگه فاحش دارد؛ چرا که بوی یار را همراه خود می آورد و لطافت و نشاط را در جانهای خسته می دمدم. مجموعه «نسیم» آهنگ آن دارد تا شمیم روح افزای معارف بلندی را به مشام جویندگان حقیقت برساند؛ معارفی که از لابه لای اتاری برگرفته شده که از خامه یکی از برجسته ترین اندیشه ورزان این عصر تزیین شده اند. آثار گران سنگ علامه محمد تقی مصباح - که رضوان الهی بر او باد - در مسائل و موضوعات مورد نیاز انسان معاصر، چونان مشعلی فروزان فراراه جویندگان نیکبختی قرار گرفته و چونان پرتوی درخشان، تاریک اندیشی های شبهه افکنان را زائل می کند. گونه گونی و گستره دانش عرضه شده در نگاشته های او از یک سو، و ژرفای نگاهش در گشودن رازهای سربه مهر از دیگر سوی، نسل جوان را در استفاده شایسته از این دریای کم نظیر حکمت به زحمت انداخته، و درخواست هایی برای ارائه گزیده ای گویا از آنها را به دنبال داشته است.

ابراز این نیاز، در کنار توصیه رهبر حکیم انقلاب علیه السلام در خصوص نشر و ترویج آثار علامه مصباح در قالب‌های مناسب و روزآمد، شورای سیاست‌گذاری مجموعه آثار آیت‌الله مصباح را بر آن داشت تا گزیده‌هایی از آثار پر حجم علامه تهیه کند تا مطالعه آنها آسان‌تر و شوق مطالعه اصلی کتاب‌ها در خوانندگان مشتاق شعله‌ورتر شود. در این مجموعه کوشیده‌ایم تا همه نکات و مطالب اصلی کتاب‌ها در گزیده‌ها آورده شود، کلمات و عبارات‌های مؤلف گران‌قدر دقیقاً حفظ شود، و فقط توضیحات، مثال‌ها و روایات حذف شود که به اصل مطالب خدشه‌ای وارد نمی‌سازد.

امید است ولای ما به چشم قبول در این کار اندک بنگرد؛ به آن قدر بخشد؛ و در شگاه الهی سر بلندمان گرداند.

از همه استادان و عزیزانی که در این مسیر یاری‌مان کردند سپاسگزاریم: از گزیده‌سریس این اثر، جناب آقای حجت بحری، ناظر طرح گزیده‌نویسی، جناب - حجت الاسلام والمسلمین استاد جواد محدثی، دست‌اندرکاران مدیریت نشر آثار علامه مصباح، مدیریت تدوین متون، به‌ویژه جناب آقای محمد عسگری، و ویسرام محترم، سرکار خانم زینب مصباحی‌نیا؛ و از درگاه الهی برای همگی ایشان تندرستی و توفیق خدمت روزافزون می‌طلبیم.

شورای سیاست‌گذاری

مجموعه آثار آیت‌الله مصباح یزدی علیه السلام

۱. کتاب‌های فکری لازم است در فکر رسوخ کند؛ و این، صرفاً با نشر کتاب حاصل نمی‌شود. شما نگاه کنید غربی‌ها در این کارها خوب واردند، خوب بلدند... آن فکر را با بیان‌های مختلف، با زبان‌های مختلف، با شیوه‌های مختلف پخش می‌کنند، منتشر می‌کنند. این کار [در مورد ایشان هم] باید انجام بگیرد (khamenei.ir/speech-content?id=51609).